

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 480/2013-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. augusta 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Z. Z., S., zastúpenej advokátom JUDr. V. J., B., vo veci namietaného porušenia jej základných práv zaručených čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Pezinok sp. zn. 1 Er 1723/2012 z 29. júna 2012 a jemu predchádzajúcim postupom, ako aj uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 22 CoE 313/2012 z 12. septembra 2012 a jemu predchádzajúcim postupom a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Z. Z. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. júna 2013 doručená sťažnosť Z. Z., S. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. V. J., B., vo veci namietaného porušenia jej základných práv zaručených čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 Er 1723/2012 z 29. júna 2012 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) a jemu predchádzajúcim postupom, ako aj uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 22 CoE 313/2012 z 12. septembra 2012 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu“) a jemu predchádzajúcim postupom.

V sťažnosti sťažovateľka uviedla, že „poskytla peňažnú pôžičku v sume 4.000,- EUR ako veriteľ svojmu dlžníkovi: R. G... Dlh vznikol dňa 7. 10. 2011 titulom poskytnutej peňažnej pôžičky dlžníkovi. Povinný (dlžník) dňa 13. 10. 2011 uskutočnil jednostranný právny úkon – uznanie dlhu (podpísaním notárskej zápisnice N 243/2011). Povinný (dlžník) svoj dlh uznal dňa 13. 10. 2011 (pričom k poskytnutiu pôžičky došlo dňa 7. 10. 2011), a teda je úplne zrejmé, že v čase uznania dlhu dlžníkom už dlh existoval. Splatnosť dlhu (povinnosť dlžníka vrátiť pôžičku spolu s dohodnutým úrokom) nastala dňa 30. 4. 2012. Keďže povinný (dlžník) poskytnutú pôžičku s príslušenstvom veriteľovi v deň splatnosti nevrátil, povinný (dlžník) porušil svoju povinnosť a dostal sa s vrátením dlhu – pôžičky do omeškania. Keďže povinný (dlžník) svoju povinnosť nesplnil riadne a včas, obrátila sa sťažovateľka ako veriteľ na súdneho exekútora s návrhom na začatie exekúcie.

Exekučným titulom bola notárska zápisnica N 243/2011 zo dňa 13. 10. 2011, ktorá splňala všetky formálne ako aj materiálne znaky na to, aby bola vykonateľným exekučným titulom v zmysle platných právnych predpisov.

Sťažovateľka podala návrh na začatie exekučného konania u súdneho exekútora JUDr. L. J.

Napriek uvedenému, Okresný súd v Pezinku svojim uznesením zo dňa 29. 6. 2012, sp. zn. 1Er 1723/2012, zamietol vydať poverenie súdnemu exekútorovi na vykonanie exekúcie s odôvodnením, že exekučný titul, t. j. notárska zápisnica podľa jeho názoru nie je vykonateľným exekučným titulom.

Proti uvedenému rozhodnutiu Okresného súdu v Pezinku podala sťažovateľka odvolanie.

Na základe podaného odvolania vo veci rozhodoval Krajský súd v Bratislave, ktorý z nepochopiteľných dôvodov uznesenie Okresného súdu v Pezinku potvrdil.“.

Sťažovateľka považuje napadnuté rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu za „vecne zlé, nesprávne a nezákonné a ich výsledkom je porušenie základných práv sťažovateľky na súdnu ochranu, práva vlastníť majetok ako aj práva na spravodlivý súdny proces. Obidve rozhodnutia zároveň svojim obsahom popierajú základné princípy právneho štátu. Rozhodnutia Okresného súdu Pezinok a Krajského súdu v Bratislave sú arbitrárne a neobsahujú žiadne logické odôvodnenie, ktoré by malo racionálny podklad v platných právnych predpisoch Slovenskej republiky.“.

Podľa názoru sťažovateľky boli všeobecné súdy konajúce v jej právnej veci povinné vydať poverenie na vykonanie exekúcie pre sťažovateľkou zvoleného súdneho exekútora, pretože v exekučnom konaní predložený exekučný titul (notárska zápisnica) spĺňala všetky zákonom požadované náležitosti. Záver všeobecných súdov o materiálnej nevykonateľnosti notárskej zápisnice je podľa názoru sťažovateľky mylný. Nezákonný postup okresného súdu, ako aj krajského súdu tak spôsobil, že majetok sťažovateľky, ktorý mala pri nútenom výkone rozhodnutia získať do svojej dispozičnej sféry, jej bol de facto odňatý.

Sťažovateľka v sťažnosti tiež argumentovala, že postupom konajúcich súdov už „nie je de facto možné žiaden záväzok zabezpečiť záložným právom. Každá záložná zmluva by totižto v zmysle tejto jedinečnej teórie musela byť absolútne neplatnou... V samotnej prapodstate je tým popretý všetok zmysel a podstata zabezpečenia záložným právom ako takým.“.

Sťažovateľka v sťažnosti ďalej uviedla, že využila svoje právo na podanie mimoriadneho opravného prostriedku a 22. mája 2013 podala dovolanie na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“). Vzhľadom na skutočnosť, že nie je zrejmé, či dovolanie bude najvyšším súdom posúdené ako prípustné a ako bude v jej veci rozhodnuté „z dôvodu opatrnosti a právnej istoty“, podala sťažnosť aj ústavnému súdu.

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd uznesením prijal sťažnosť na ďalšie konanie a následne nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu priznané čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo vlastníť majetok priznané čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ako aj právo na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd boli postupom a uznesením Okresného súdu v Pezinku vydaného dňa 29. 6. 2012 vo veci vedenej pod sp. zn. 1Er 1723/2012 porušené.

2. Základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu priznané čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo vlastníť majetok priznané čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ako aj právo na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd boli postupom a uznesením Krajského súdu v Bratislave vydaného dňa 12. 9. 2012 vo veci vedenej pod sp. zn. 22 CoE/313/2012 porušené.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Okresného súdu v Pezinku zo dňa 29. 6. 2012 vo veci vedenej pod sp. zn. 1Er 1723/2012 a uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 12. 9. 2012 vo veci vedenej pod sp. zn. 22 CoE/313/2012. Ústavný súd Slovenskej republiky vracia vec Okresnému súdu v Pezinku na ďalšie konanie.

4. Podľa § 56 ods. 4 zákona č. 38/1993 Z. z. zákona o organizácii Ústavného súdu SR o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v platnom znení, Ústavný súd SR prikazuje spoločne a nerozdielne Okresnému súdu Pezinok a Krajskému súdu v Bratislave, aby sťažovateľke zaplatili primerané finančné zadosťučinenie ako náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch vo výške 1.700,- EUR.

5. Sťažovateľka má právo na náhradu trov konania. Okresný súd Pezinok a Krajský súd v Bratislave sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť sťažovateľke trovy konania vo výške 317,72 EUR na účet právneho zástupcu č. ú.: 2913863432/1100 vedený v Tatra banka a. s.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. K namietanému porušeniu označených práv uznesením okresného súdu a jemu predchádzajúcim postupom

Zo sťažnosti a z priložených príloh vyplýva, že sťažovateľka namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a uznesením okresného súdu, ktorým bola zamietnutá žiadosť sťažovateľkou zvoleného súdneho exekútora JUDr. L. J. o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, predmetom ktorej malo byť vymoženie sumy 4 000 € s príslušenstvom od povinného (dlžníka sťažovateľky) na základe exekučného titulu, ktorým je notárska zápisnica č. N 243/2011, Nz 38519/2011, NCRI 39526/2011 z 13. októbra 2011.

Proti uzneseniu okresného súdu mala sťažovateľka možnosť podať odvolanie a túto svoju možnosť aj využila. Z toho vyplýva, že sťažovateľka mala k dispozícii účinný právny prostriedok na ochranu svojich práv, o ktorom bol oprávnený rozhodnúť krajský súd, čo vylučuje právomoc ústavného súdu.

Z uvedeného dôvodu bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na prerokovanie a rozhodnutie veci.

2. K namietanému porušeniu označených práv uznesením krajského súdu a jemu predchádzajúcim postupom

Sťažovateľka v sťažnosti označila za porušovateľa ňou označených práv aj krajský súd ako súd odvolací, ktorý uznesením sp. zn. 22 CoE 313/2012 z 12. septembra 2012 potvrdil uznesenie okresného súdu ako vecne správne, čím sa stotožnil s posúdením predloženej notárskej zápisnice ako exekučného titulu, ktorý nie je materiálne vykonateľný.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v občianskom súdnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý

nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 114/2010).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka 22. mája 2013 podala na najvyššom súde dovolanie.

Podľa názoru ústavného súdu má právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa najprv a predovšetkým najvyšší súd ako súd dovolací (k podobným záverom už ústavný súd dospel vo veciach napr. m. m. III. ÚS 114/2010, III. ÚS 199/2010, III. ÚS 462/2011).

Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľka svoje námietky uplatnila v sťažnosti podanej ústavnému súdu, pričom v čase rozhodovania ústavného súdu nie je dovolacie konanie ešte skončené, bolo dôvodné sťažnosť proti uzneseniu krajského súdu odmietnuť pre jej predčasnosť, pretože o ochrane označených práv, ktorých porušenie sťažovateľka namieta, bude ešte rozhodovať najvyšší súd ako súd dovolací. Podanie dovolania a súbežne s ním aj podanie sťažnosti ústavnému súdu navodzuje situáciu, keď uvedený princíp subsidiarity síce vylučuje právomoc ústavného súdu, ale iba v čase do rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní. Tejto situácii zodpovedá aplikácia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje.

Ústavný súd preto zaujal názor (podobne napr. I. ÚS 358/09, III. ÚS 114/2010), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti na ústavnom súde je sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o takomto mimoriadnom opravnom prostriedku.

Ústavný súd sa v daných okolnostiach musel zaoberať aj úvahou, aké dôsledky bude mať pre sťažovateľku prípadné posúdenie dovolania najvyšším súdom ako dovolania neprípustného. Pre tento prípad ústavný súd majúc na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru konštatuje, že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní bude sťažovateľke lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému uzneseniu krajského súdu (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54).

Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa zásady ratio temporis ju v tejto časti ako neprípustnú podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. augusta 2013